

Mosorska priča: edukativna slikovnica u službi promicanja zavičajne baštine (od ideje do realizacije)

Tea Radić

OŠ Srinjine Srinjine

tea.radic.s@gmail.com

Sažetak

Mosorska priča je edukativna slikovnica koja promiče zavičajnu baštinu, stoga je možemo smatrati zavičajnom slikovnicom. Manjak zavičajne literature namijenjene mladima te težnja za izgradnjom zavičajnog fonda, kao i pokušaj aktivnog sudjelovanja u oblikovanju kulturnog identiteta učenika poljičkog kraja, bili su osnovni poticaji za nastanak Mosorske priče. Slikovnica je uradak zadrugara učeničke zadruge OŠ Srinjine, Poljičke zadruge, a nastala je pod mentorstvom voditeljica učeničke zadruge i školske knjižničarke. Ideja o izradi slikovnice ostvarena je kroz niz projektnih aktivnosti u kojima su sudjelovali mali zadrugari, ostali učenici te učitelji škole.

Ključne riječi: edukativna slikovnica, zavičajna slikovnica, projektne aktivnosti, kulturni identitet, zavičajna baština

Nastanak i razvoj ideje

Učenička zadruga OŠ Srinjine, Poljička zadruga, već niz godina sustavno radi na očuvanju i zaštiti kulturne i prirodne baštine poljičkog kraja. Svake godine definira se jedna projektna ideja koja se realizira tijekom tekuće školske godine kroz niz radionica, sajmova, smotri, kulturnih i humanitarnih događanja. Iz godine u godinu, teme se izmjenjuju i nadopunjavaju, a sve s ciljem redefiniranja starih tradicija i običaja kraja u okviru suvremenih društvenih potreba.

Širenje svijesti o važnosti održivog razvoja te razumijevanje starih običaja i vremena u svrhu pozitivne izgradnje vlastitog kulturnog identiteta, temeljne su pretpostavke odgojno-obrazovnog procesa koji se ostvaruje suradnjom naše učeničke zadruge i školske knjižnice. Prema UNESCOV-om Manifestu za školske knjižnice neki od temeljnih ciljeva koincidiraju sa specifičnim ciljevima razvoja učeničkog zadrugarstva poput:

- „pružanje mogućnosti za stvaralačko iskustvo u upotrebi i kreiranju informacija za poticanje učenja, razumijevanja, mašte i užitka [...]“¹
- „osiguravanje pristupa lokalnim, regionalnim, nacionalnim i globalnim izvorima i

mogućnostima, koji učenicima omogućuju doticaj s različitim idejama, iskustvima i stavovima [...]“²

Navedene tvrdnje, kao i nastojanje knjižnice OŠ Srinjine u izgradnji i oblikovanju zavičajne zbirke, bili su osnovni poticaji za razvoj ideje o zavičajnoj slikovnici Mosorska priča. Ključnu su ulogu, također, imala prethodna istraživanja provedena unutar učeničke zadruge, a koja su ukazala na izrazitu biljnu raznolikost i bogatstvo planine Mosor. Ljekovito bilje, kojim planina obiluje, tako postaje centralna tematika pripreme, izrade i promocije edukativnih sadržaja slikovnice Mosorska priča.

Realizacija projekta

Prije nego što se novinarsko-istraživačka sekcija Poljičke zadruge uhvatila u koštac s pripremom edukativne slikovnice, trebalo je provesti detaljno istraživanje ljekovitog bilja na prostoru Srednjih Poljica. Izletima na Mosor i označavanju ljekovitog bilja prethodilo je iščitavanje literature i sudjelovanje na radionicama o ljekovitom bilju koje je pripremila učiteljica biologije i kemije uz pomoć voditeljice zadruge.

S obzirom na to da je učenička zadruga bila pokretač projekta, sredstva za njegovu provedbu osigurana su upravo od strane učeničke zadruge. Najveći dio novca dodijeljen je zadruzi na temelju natječaja tadašnjeg Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva za poticanje poduzetništva i rada učeničkih zadruga. Manji dio izdataka pokrila je zadruga iz vlastitih sredstava osiguranih prodajom proizvoda na sajmovima i smotrama. U financiranju završnih radova je također pomogla Hrvatska udruga učeničkog zadrugarstva, što je omogućilo da zamišljena kvaliteta grafičkog oblikovanja i tiska bude ostvarena.

Slikovnica Mosorska priča u potpunosti je samostalan učenički proizvod. Na radionici novinarsko-istraživačke sekcije dogovoren je radni okvir priče na temelju kojeg su učenici zapisivali svoje ideje i osmišljavali tekst. Poljički kraj poznat je po legendama koje govore o vilama s planine Mosor pa tako bajkoviti element postaje neizostavna sastavnica slikovnice koja je na razmeđu edukativne slikovnice i basne. U njoj glavni likovi utjelovljuju tipične životinje poljičkog kraja s još tipičnijim, starim poljičkim imenima. Muflon Jure, divokoza Zorka i kuna Luce pomažu vilenjakinji Ivanici u sakupljanju ljekovitog bilja po najskrivenijim dijelovima planine Mosor, doživljavajući razne zgode i nezgode. Priču je osmislila učenica koja je pohađala sedmi razred, Klaudia Bulić. Na temelju njene priče, članovi sekcije su razradili dijaloge i definirali situacije koje će najbolje opisati odnos između vilenjakinje i životinja te vilenjakinje i ljekovitog bogatstva planine Mosor.

Dvije su učenice dobile zadatak izraditi ilustracije na zadani tekst. Zbog poetičnosti samih ilustracija, odabrani su radovi učenice Petre Vrkić, koja je u to vrijeme također pohađala sedmi razred. Kombinacijom oštih linija tuša i mekoće vodenih boja postignuta je dinamičnost, dok prevladavajući tonovi zelene i plave boje umiruju slike i uvode čitatelja u bajkoviti svijet prirode i njenih stanovnika.

2 Isto.

Edukativnost je bila osnovna ideja slikovnice, stoga se na samom kraju nalazi pojmovnik koji upućuje na osnovne vrste ljekovitog bilja koje je moguće pronaći na obroncima planine Mosor. Također, upoznaje nas s osnovama primjene ljekovitog bilja u medicini, kozmetici i gastronomiji. Potrebno je istaknuti da je spomenuto bilje već bilo poznato malim zadrugarima jer su ga koristili za pripremu sirupa za piće, čajeva, začina te slanih i slatkih zalagajčića. Pripremajući i oblikujući slikovnicu, učenici nisu samo saznali neke nove podatke o ljekovitom bilju, već su na osnovu iskustvenog, obrazovnog procesa naučili gdje se u prirodi nalazi ljekovito bilje, kako ga prepoznati te kako ga koristiti u svakodnevnom životu, osobito u pripremi novih, zanimljivih i zdravih specijaliteta.

Načini promoviranja slikovnice

Knjižničarka je u suradnji s grafičkim studijom Enter digital studio odradila završno oblikovanje slikovnice. Potom je od Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu zatražen ISBN-broj te je izvršena katalogizacija publikacije u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu. Kako je propisano Zakonom o obveznom primjerku, u NSK je upućeno devet primjeraka slikovnice. Tim činom započeta je diseminacija slikovnica po knjižnicama diljem Hrvatske. Nekoliko primjeraka poklonjeno je gradskim knjižnicama u Splitu, Zadru i Zagrebu.

Svečano predstavljanje slikovnice Mosorska priča održano je u prostorijama Gradske knjižnice Marka Marulića, u suradnji s odjelom za djecu i mlade GKMM. Na promociji su osim slikovnice predstavljeni i proizvodi od ljekovitog bilja koje su spravili zadrugari OŠ Srinjine te su sadašnji i bivši učenici škole uveselili skup izvedbom nekoliko klapskih pjesama posvećenih poljičkom kraju. Upravo zahvaljujući edukativnoj, zavičajnoj slikovnici Mosorska priča, učenici OŠ Srinjine dobili su mogućnost široj publici predstaviti jedan komadić onoga što izgrađuje njihov zavičajni identitet, u formiranju kojeg su i sami bili aktivni sudionici.

Nakon promocije slikovnice, uslijedilo je njeno predstavljanje u medijima. Učenici su sudjelovali u nizu emisija državnih i lokalnih televizija, davali izjave radio postajama i novinskom tisku. Zbog znatnog interesa koji je polučila slikovnica, organiziran je niz izlaganja i predstavljanja slikovnica po ustanovama (škole, vrtići, centri za odgoj i obrazovanje) u sklopu kojih je odrađivana i radionica izrade čokolade od ljekovitog bilja.

Sve što je prethodilo izradi slikovnice – sam rad na njenom oblikovanju te sve što je uslijedilo – utjecalo je na izgradnju učenika-sudionika ne samo u razumijevanju i afirmiranju vrijednosti svog zavičaja i kulturno-prirodne baštine već i u razvijanju samopouzdanja, razumijevanju i prihvaćanju vlastitih sposobnosti i mogućnosti.

Literatura

UNESCO-v Manifest za školske knjižnice. URL: <http://dzs.ffzg.hr/text/unesco.htm>
(2013-2-2)

